

Baronesse Emmuska Orczy

*De
Rode
Pimpernel*

'Met acht originele illustraties'

*'De Rode Pimpernel' van baronesse Emmuska Orczy (1865-1947)
verscheen oorspronkelijk in het jaar 1905 in het Engels met de titel
'The Scarlet Pimpernel'.*

Voor deze heruitgave is dankbaar gebruikgemaakt van tekst en
afbeeldingen op de website van Gutenberg.org.

Deze Nederlandse versie is de vertaling door Ed. van den Gheijn Jr.
'naar het 217de duizendtal van de Engelsche uitgave',
waarvan de vijfde druk verscheen in 1920 bij H. Honig in Utrecht.
Met acht illustraties.

Tekstbewerking 2024: Wijnand C. van de Meeberg
Technische realisatie: Calbona Uitgeverij

De Rode Pimpernel
is in 2024 opnieuw uitgegeven onder auspiciën van
Stichting De Laatste der Mohikanen
boeken die beklijven

www.delatstedermohikanen.nl

De Laatste der Mohikanen

Promoot literair werelderfgoed en stimuleert de leeshonger

ISBN 9789492954442

Inhoud

I	Parijs: september 1792	7
II	Dover: 'Visserswelvaren'	14
III	De emigranten	19
IV	Het Verbond van de Rode Pimpernel	24
V	Marguerite	30
VI	Een uitgelezen exemplaar van 1792	35
VII	De geheime boomgaard	41
VIII	De agent der Franse Republiek	45
IX	De overrompeling	51
X	In de loge van de opera	56
XI	Op het bal bij Lord Grenville	59
XII	'Of dit – of...?'	67
XIII	Tegen één uur precies	69
XIV	Twijfel	74
XV	Richmond	78
XVI	Een vaarwel	86
XVII	De geheimzinnige leuze	92
XVIII	De Rode Pimpernel	95
XIX	De vriend	101
XX	Spanning	106
XXI	Te Calais	110
XXII	Hoop	115
XXIII	De valstrik	118
XXIV	De leeuw en de vos	122
XXV	De Jood	129
XXVI	Op het spoor	136
XXVII	De hut van Vader Blanchard	141
XXVIII	Gevangen	148
XXIX	De schoener	151
XXX	De ontsnapping	160

I

Parijs: september 1792

Een deinende, ziedende, rumoerige mensenzee; mensen alleen in naam, want voor onze gezichts- en gehoororganen schijnen zij niets anders dan een wilde horde, opgezweept door lage hartstochten: wraakzucht en haat. De tijd: kort vóór zonsondergang; de plaats: een Westelijke Barricade.

Gedurende het grootste gedeelte van de dag had de guillotine haar vreselijke arbeid verricht: alles waarop Frankrijk in vervlogen eeuwen prat ging, historische namen, hoge adel, had de accijns betaald aan haar begeerte naar vrijheid en broederschap. Men had op dit gevorderde uur van de dag de slachting alleen gestaakt omdat er vóór het tijdstip van de nachtsluiting van de poorten van Parijs meer belangrijke vertoningen voor het volk waren weggelegd.

Daarom haastte zich de menigte om de Place de la Grève te verlaten en zich naar de verschillende barricaden te begeven, ten einde van dat belangwekkende en vermakelijke schouwspel getuige te zijn.

Men kon er iedere dag van genieten, want die aristocraten waren zulke idioten! Ze plachten hun vaderland te verraden, ze wilden het prijsgeven aan zijn vijanden, en daarom waren ze natuurlijk verraders van het volk, zij met hen allen, mannen, vrouwen en kinderen, die, als zijn oude adel, Frankrijks glorie hadden uitgemaakt. Hun voorzaten hadden het volk verdrukt, vertrappt onder de hakken van hun elegante schoeisel, maar nu was het volk heer en meester van Frankrijk en verpletterde zijn vroegere tirannen – niet onder zijn hakken, want het merendeel had geen schoenen in die dagen – nee, het volk vertrapte zijn verdrukkers onder een meer effect sorterend gewicht: het scherpe mes van de guillotine.

En dagelijks, van uur tot uur, eiste het afschuwelijke werktuig zijn talrijke slachtoffers: grijsaards, jeugdige vrouwen en kleine kinderen, terwijl in het verschiet de dag gloorde waarop het onverzadigbare monster het hoofd zou vorderen van een koning en van een schone jonge koningin.

De aristocraten trachtten zich schuil te houden en te vluchten: daarin juist lag het grappige van de hele geschiedenis. Iedere namiddag vóór het sluiten der poorten, waarop de marktswagens in rijen de verschillende barricaden voorbijtrokken, beproefde een dwaze aristocraat de waakzaamheid van het Comité der Openbare Veiligheid te verschalken. Onder verschillende vermommingen trachtten zij door de kordons te sluipen, die door burgersoldaten

der Republiek zo streng werden bewaakt. Mannen in vrouwengewaad, vrouwen in manskleren, kinderen vermomd als bedelaars, ze waren allen adellijken die Frankrijk wilden ontvluchten en naar Engeland of enig ander land een heenkomen zochten, om daar de bewoners op te hitsen tegen de roemrijke revolutie, ofwel er een leger te rekruteren dat de rampzalige gevangenen van de Tempel, die eenmaal Frankrijks heersers waren, zou bevrijden.

Maar doorgaans werden ze bij de barricaden gesnapt. Sergeant Bibot vooral, die bij de Westerpoort de wacht commandeerde, bezat een verwonderlijk neusorgaan om van een aristocraat, al was deze ook nog zo vermomd, terstond de lucht te krijgen. Dan had je natuurlijk de poppen aan het dansen, soms een kwartier lang. Bibot had de gewoonte met zijn prooi te spelen als de kat met de muis.

Ja! Bibot had er een handje van de zaken van hun humoristische kant te beschouwen, en het loonde de moeite in de buurt te blijven van die Westerbarricade om eens te zien hoe hij een aristocraat op heterdaad betrapte, bij een poging om aan de wraak van het volk te ontkomen.

Nu en dan placht Bibot zijn slachtoffer werkelijk uit de poort te laten, de adellijke heer, voor een paar minuten althans, het genoeglijk bewustzijn gunnend dat hij inderdaad uit Parijs was ontsnapt. Maar als de ongelukkige nagenoeg tien meter in het open veld had afgelegd, zond Bibot hem twee man achterna, die hem terugbrachten, ontdaan van zijn vermomming.

Zeker! Dat was uiterst grappig, want dikwijls ontpopte zich de vluchteling in een vrouw, liefst een markiezin, die vreselijk komiek deed, als zij begreep in de klauwen van Bibot te zijn verzeild, met de wetenschap dat 'mevrouw Guillotine' de volgende dag op haar wachtte.

Geen wonder dus dat op deze fraaie namiddag in september de menigte nabij Bibots barricade in opgewonden toestand verkeerde. Zij hadden die dag een honderdtal adellijke hoofden onder het slachtmes zien vallen, en wilden weten of dat de volgende dag opnieuw zou gebeuren.

Bibot zat op een omgekeerd leeg vat, dicht bij de poort van de barricade; een klein detachement burgersoldaten stond onder zijn bevelen. Er was in de laatste tijd heel wat te doen geweest. De aristocraten hadden het onmogelijke gedaan om uit Parijs weg te komen. Iedere dag had Bibot de voldoening gesmaakt een of andere vluchtende koningsgezinde te ontmaskeren en deze ter vonnissing op te zenden naar het Comité der Openbare Veiligheid.

Robespierre en Danton hadden beiden Bibot lof toegezwaaid voor zijn activiteit, en Bibot koesterde een hoge dunk van zichzelf dat door zijn toedoen minstens vijftig aristocraten met de guillotine hadden kennigemaakt.

Maar vandaag hadden alle sergeants die de wacht hadden bij de verschil-

lende barricades, speciale orders ontvangen. Sedert een paar dagen was het een groot aantal royalisten gelukt uit Frankrijk te geraken en veilig in Engeland te landen. Zonderlinge geruchten deden de ronde; ze waren dikwijls voorgekomen en stoutmoedig uitgevoerd; grote opgewondenheid hadden ze veroorzaakt onder het volk. Sergeant GrosPierre had het schavot moeten beklimmen, omdat hij langs zijn neus weg een hele familie koningsgezinden uit de Noorderpoort had laten ontsnappen.

Men meende te weten dat die uittochten waren geslaagd door Engelsen wier moed ongeëvenaard scheen, en die uit louter bemoeizucht met iets wat hen niet aanging, hun vrije tijd besteedden om de guillotine van haar slachtoffers te beroven. Deze geruchten namen weldra buitensporige vormen aan; geen twijfel of de bemoeizieke Britten bestonden niet in de verbeelding, bovendien schenen ze als aanvoerder te hebben een man, wiens heldenmoed aan het fabelachtige grensde. Zonderlinge praatjes deden de ronde namelijk, hoe hij en de aristocraten die hij bevrijdde, plotseling onzichtbaar werden als ze de barricaden naderden en door niets minder dan bovennatuurlijke macht ontsnapt aan de waakzaamheid van de ene en ondeelbare Republiek. Niemand had ooit deze geheimzinnige vreemdelingen gezien; als er sprake was van hun leider, sidderde het volk als voor een bovenaards wezen. Het gebeurde nu en dan dat burger Foucquier-Tinville, voorzitter van het Comité der Openbare Veiligheid, in de loop van de dag een reepje papier ontving uit een geheimzinnige bron; bijwijlen vond hij het in zijn jaszak, dan weer overhandigde iemand het hem op straat, terwijl hij zich naar de vergadering van het Comité begaf. Dat papier bevatte steeds de mededeling dat de troep bemoeizieke Engelsen aan het werk was en droeg bij wijze van handtekening altijd een stervormig bloempje, in Engeland *Rode Pimpernel* genaamd. Voordat een paar uren na ontvangst van het kattenbelletje verlopen waren, vernam het Comité der Openbare Veiligheid dat zo en zo veel koningsgezinden en aristocraten erin geslaagd waren het zeestrand te bereiken en veilig op weg naar Engeland waren.

Het Comité zond spionnen in alle richtingen, zelfs naar Engeland, om te ontdekken wie de vluchtelingen waren en waar zij zich bevonden. Men had de wachten aan de poorten verdubbeld, de bevelvoerende sergeants met de dood bedreigd, terwijl ruime beloningen voor de aanhouding van deze Engelsen werden uitgeloofd. Wie het gelukte de hand te leggen op de geheimzinnige Rode Pimpernel zou vijfduizend franken ontvangen.

Een ieder verwachtte dat Bibot de gelukkige prijswinner zou zijn. Derhalve kwam het volk hem dag aan dag gadeslaan aan de Westervoort, teneinde getuige te zijn van het feit dat hij de geheimzinnige Engelsman knipte.

‘Bah!’ zei hij tot zijn korporaal, ‘burger GrosPierre was een dwaas! Was ik

de vorige week maar aan de Noorderpoort geweest...'

Burger Bibot spuwde op de grond, als om zijn verachting te kennen te geven over de uilachtigheid van zijn kameraad.

'Hoe is het gebeurd, burger?' vroeg de korporaal.

'GrosPierre was aan de poort en hield goed wacht,' begon Bibot op gewichtige toon, toen de menigte een weinig om hem heendrong en met ongeduldig verlangen luisterde naar zijn relaas. 'We hebben allen gehoord van die Rooie Pimpernel. Door mijn poort zal hij niet sluipen, al was ie de duivel in persoon. Maar GrosPierre was een malloot. De marktkarren gingen door de poorten; een ervan was geladen met fusten en werd gemend door een oude man met een jongen naast zich. GrosPierre was een beetje aangeschoten, maar zag zichzelf voor een hele bolleboos aan; hij keek in de vaten – althans in de meeste – zag dat ze leeg waren en liet de kar passeren. – Een half uur later komt de kapitein van de wacht opdagen met een piket van twaalf man. 'Is er een kar gepasseerd met fusten?' vraagt hij GrosPierre buiten adem. 'Ja,' antwoordt ie, 'nog geen halfuur geleden.' 'En je hebt die laten passeren!' schreeuwt de kapitein woedend. 'Je zult hiervoor op 't schavot je hoofd moeten neerleggen, burger-sergeant! Op die kar had de hertog de Chalis zich verborgen met zijn hele familie!' 'Wat zeg je, burger kapitein!' roept GrosPierre verbluft. 'Ja zeker!' zegt de kapitein, 'en de voerman was niemand anders dan die vervloekte Engelsman, de Rooie Pimpernel!''

Met ongeveer de uitroepen van hoon en verachting werd dit verhaal ontvangen. 'Burger GrosPierre had zijn fout geboet op de guillotine, maar wat een dwaas!'

Bibot lachte zozeer om zijn eigen vertelling dat er een poosje verliep voordat hij kon vervolgen.

"Zet ze achterna, jongens!" schreeuwt de kapitein, 'denk aan de beloning; voorwaarts! Ze kunnen nog niet heel ver zijn!' Dit zeggende snelt hij door de poort en het dozijn soldaten achter hem aan.'

'Maar het was te laat!' riep de menigte.

'Ze hebben ze ook nooit gesnapt,' zei Bibot.

'Vervloekt, die GrosPierre!'

'Denk eens, die vaten niet behoorlijk onderzocht!' vulde Bibot aan.

Maar deze snedige uitroepen schenen burger Bibot bijzonder te amuseren; hij lachte, totdat de tranen hem langs de wangen biggelden.

'Nee, nee!' zei hij ten laatste, 'de aristocraten waren niet in de kar, de voerman was niet de Rooie Pimpernel!'

'Wat?'

'Nee! De vervloekte Engelsman was de kapitein van de wacht, aldus vermoed, en ieder van diens soldaten was een aristocraat!'

Ditmaal sprak niemand uit het volk; de geschiedenis kwam hun bepaald bovennatuurlijk voor. Voorwaar die Engelsman was zeker de duivel in persoon.

De zon daalde aan de horizon. Bibot maakte zich gereed om de poorten te sluiten.

‘De karren vooruit!’ beval hij.

Een twaalftal overdekte wagens schikte zich in een rij, gereed om de stad te verlaten. Bibot kende ze meest alle, daar ze tweemaal daags de poort in- en uitreden. Hij sprak met een of twee van de voerlieden – meest vrouwen – en gaf zich bijzondere moeite het binnenste der wagens te onderzoeken.

‘Men kan nooit weten,’ placht hij te zeggen, ‘en ik heb weinig lust mijn hoofd te verliezen, zoals die gek van een GrosPierre.’

De vrouwen die de wagens menden, brachten gewoonlijk de dag door op de Place de la Grève in de nabijheid van de guillotine, met breiwerk en gesnap, terwijl ze de reeks karren afwachtten, met slachtoffers voor de guillotine beladen. Het was een grote aardigheid, de aristocraten te zien aankomen; de plaatsen dicht bij het schavot waren dan ook zeer in trek. Gedurende de dag had Bibot de wacht gehouden op het plein. Hij kende de meeste van de oude wijven, die daar zaten te breien, terwijl hoofd na hoofd viel onder het mes en zichzelf geheel en al bespat werden met het bloed van deze verwenste aristocraten.

‘Hola moeder!’ riep Bibot een van deze vreselijke heksen toe, ‘wat heb je daar voor moois?’

Hij had haar op een vroeger uur van de dag gezien, met haar breiwerk en zweep naast zich. Ditmaal had ze een bos gekrulde lokken, in alle kleuren van goud tot zilver, blond en zwart, aan het handvat van de zweep gebonden, en streelde die met haar magere vingers, terwijl ze Bibot toelachte.

‘Ik heb met mevrouw Guillotine vriendschap gesloten,’ zei ze met een schorre lach, ‘hij sneed ze voor me van de hoofden af, toen die neervielen in de mand. Hij heeft me ’r voor morgen nog meer beloofd, maar ik weet niet of ik dan op mijn gewoon plaatsje zal zitten...’

‘Waarom niet, moeder?’ vroeg Bibot, die onwillekeurig een rilling voelde langs zijn rug.

‘M’n kleinzoon heeft de pokken gekregen,’ zei ze met de duim haar rechterhand wijzend in de richting van haar kar, ‘er zijn lui, die zeggen dat ’t de pest is. Als dat waar is, mag ik morgen Parijs niet binnenkomen.’

Bij het allereerste woord *pokken* was Bibot terstond enige stappen achteruit getreden, maar toen het oudje van *pest* begon te spreken, maakte hij zich ijlings uit de voeten.

‘De drommel hale je!’ bromde hij, terwijl de menigte zich haastig van de wagen verwijderde en die heel alleen liet staan in het midden van het plein.

‘De duivel hale jou, burger-lafaard die je bent!’ riep het wijf Bibot achterna. ‘Bah! wat een man... om voor ziekte bang te zijn!’

Allen zwegen door schrik bevangen bij het vernemen van de walgelijke pest. ‘Maak dat je wegkomt met je hele besmette santekraam!’ bulderde Bibot.

De oude heks zette haar magere knol aan met een tikje van de zweep en bracht haar kar buiten de poort.

Dit voorval had aan de genoegens van de namiddag veel afbreuk gedaan. De schrik zat er goed in. Ze drentelden langs de barricaden, in somber stilzwijgen voor een poos, terwijl men elkaar argwanend aankeek en instinctmatig elkaar meed. Daar kwam, evenals in het geval met GrosPierre, plotseling een kapitein van de wacht opdagen. Maar Bibot kende hem, er bestond dus geen vrees dat hij een verkapte sluwe Engelsman kon zijn.

‘Een kar...!’ schreeuwde hij buiten adem, nog vóór hij de poort had bereikt.

‘Welke kar?’ vroeg Bibot nors.

‘Gemend door een ouwe heks... een huifkar...’

‘Er waren er wel twaalf...’

‘Een ouwe heks, die zei dat haar zoon de pest had!’

‘Jawel...’

‘Je hebt ze toch niet laten gaan?’

‘Sakkerloot!’ zei Bibot, wiens rode wangen plotseling wit werden van schrik.

‘Die kar hield in de voormalige Gravin de Tournay met haar twee kinderen, allen verraders en ter dood veroordeeld.’

‘En de voerman?’ mompelde Bibot, terwijl een koude rilling langs z’n rug liep.

‘Alle duivels!’ zei de kapitein, ‘het was de Rooie Pimpernel in levenden lijve!’

'Hola moeder!' riep Bibot een van de vrouwen toe, 'wat heb je daar voor moois?'

II

Dover: 'Visserswelvaren'

In de keuken van de herberg waren twee jonge meisjes druk in de weer; ze bliezen en hijgden van hitte en opwinding en giechelden over enkele van haar eigen grappen telkens als miss Sally haar een ogenblik de rug had toegekeerd. En de oude, zwaarlijvige, vadsige Jemima bromde, onderwijl ze heel methodisch bezig was de soep te roeren, die boven het vuur hing.

'Aannemen! Sally!' klonk het op vrolijke, zo al niet melodieuze toon uit de aangrenzende gelagkamer.

'Gossimijne!' riep Sally goedlachs, 'wat moeten ze nu van me hebben!'

'Bier, natuurlijk,' mopperde Jemima, 'je zult toch niet denken dat Jimmy Pitkin het bij één glaasje laten zal?'

'Ja, en meneer Harry zag er ook zo dorstig uit,' meesmuilde Martha, een van de kleine keukenmeisjes, terwijl ze knipte met haar zwarte ogen, telkens als deze de kijkers ontmoetten van haar kameraad.

Sally keek een ogenblik boos en poseerde in gedachten met haar handen in de zij; haar vuisten jeukten wel wat, blijkbaar om in aanraking te komen met Martha's rozige wangen, maar daar zij een zachtmoedige aard had, wijdde ze haar aandacht aan de gebakken aardappelen in de pan.

'Aannemen, Sally! hola Sally!'

Deze uitroepen gingen gepaard met een begeleiding van tinnen kannen, waarmee de eikenhouten tafels van de gelagkamer werden bewerkt.

'Sally!' riep dezelfde stem, 'moet het bier soms nog gebrouwen worden?'

'Ik geloof dat vader hen wel zal bedienen,' mompelde Sally, toen Jemima een aantal kroezen begon te vullen met ale, een eigen brouwsel, waarvoor het kapelletje 'Visserswelvaren' sedert de dagen van koning Karel beroemd was geweest. 'Vader weet toch, hoe volhandig we het hier hebben.'

'Je vader maakt zich veel te druk met over politiek te praten, in gezelschap van meneer Hempseed, dan dat hij zich zal bekommeren over jou en je keuken,' bromde Jemima binnensmonds.

Sally ging naar de kleine spiegel, die in een hoek hing van de keuken, streek haastig het haar glad en schikte haar muts op zijn zondags over haar donkere krullen; toen nam ze de bierglazen bij de oren, drie in iedere sterke bruine hand en bracht ze lachend en blozend naar de gelagkamer.

Daar was zeker geen zweem van de herrie en bedrijvigheid, die de vier vrouwen in de warme keuken bezighield.

De gelagkamer van 'Visserswelvaren' is thans een vertrek dat men als een curiositeit aan vreemdelingen laat zien. Een oud lokaal was het reeds in de achttiende eeuw, toen de Londense diligence dagelijks vandaár vertrok. De eikenhouten zoldering en balken waren al zwart van ouderdom, evenals de stoelen met hun hoge ruggen en de lange geboende tafels, waarop talloze tinnen kroezen fantastische figuren hadden achtergelaten. Vóór het vensterraam, waarvan de ruiten in lood waren gevat, stak een reeks potten met schitterend rode geraniums helder tegen de eikenhouten achtergrond af.

Dat meneer Jellyband, de kastelein van 'Visserswelvaren' te Dover, een welgesteld man was, wist iedereen. Het metaal op het fraai ouderwets buffet, het koper op de schoorsteenmantel blonk als zilver en goud – de vloer, met rode zandsteen ingelegd, was even helder als de kleur van de geraniums in het vensterkozijn.

De kamer, verlicht door twee blinkend gepoetste lampen, die van de balken zoldering afhingen, zag er bijzonder vrolijk en gezellig uit, en door de wolken van tabaksdamp waren de rode gezichten van Mr. Jellybands stamgasten plezierig om naar te kijken.

Toen Sally binnenkwam, lachend door haar fronsende blikken heen, terwijl ze een parelrij hagelwitte tanden liet zien, werd zij met uitbundig gejuich ontvangen.

'Kijk, daar hebben we Sally! Hallo, Sally! Hoera! leve de mooie Sally!'

'Ik dacht dat je doof geworden was in die keuken,' mompelde Jimmy Pitkin, met de palm van zijn hand langs zijn droge lippen strijkend.

'Komaan, zo is het in orde!' lachte Sally, de opnieuw gevulde bierkannen op de tafel zettend, 'dat was me een hele herrie, hoor!'

Het liep tegen het einde van september 1792; het weer, dat prachtig en warm was geweest gedurende de gehele maand, had plotseling een keer genomen, want twee regendagen hadden het zuiden van Engeland overstroomd. Op dit ogenblik kletterde het hemelwater tegen de in lood gevatte ruiten en vallende in de schoorsteen, deed de bui het vrolijk vuur sissen in de haard.

'Grote goedheid! Heb je ooit zo'n weer gezien in september, mr. Jellyband?' vroeg Mr. Hempseed.

Hij zat in een van de stoelen, dicht bij de haard en keek met droevig gezicht door het vertrek naar de waterstroompjes, die langs de vensterruiten dropen.

'Nee,' antwoordde mr. Jellyband, 'dat ik weet... niet. En ik woon in deze streek toch al bijna zestig jaar.'

'Nu, in de eerste drie jaar van die zestig zult u er ook niet veel weet van gehad hebben, mr. Jellyband,' bracht mr. Hempseed kalmpjes in het midden,